

Seděl dlouhé minuty v křesle a nemohl se k ničemu odhodlat. Sám si říkal: Taková ochablost vůle, jakou ještě v životě nezažil. Ani v těch nejhorších dobách. Bylo toho v posledních měsících, vlastně létech moc. Nakonec celý život. Možná už stárne. Zatřásl se: Abych nedopadl jako předchůdce. Tohle vědomí aktivizovalo zbytek jeho vůle a otevřel oči. Pak se v křesle narovnal. Nebyl však schopen víc, než se podívat do denního plánu. Jeho půlhodina, na kterou vždy pamatoval, byla téměř celá neodvratně pryč. Je to nakonec jedno. Za chvíli začne kolotoč. Oficialit. Ceremoniálu. Bude se smát na nové velvyslance, do kterých mu nic není. Přebírat pověřovací listiny, které vezme do rukou a hned předá dál, aniž by kdy v životě do nich nahlédl. Prohlíží je vůbec někdo? Budou pokračovat jednání, zasedání, návštěvy. Proč ztrácí tolik času oficialitami? Odpověděl si sám: Patří k funkci.

Ozvalo se zaklepání. Tajemník. Jen pokynul hlavou. Všechno je připraveno. Nahlédl znovu do denního plánu. Bude se smát na nějaké černochoy ze země, o které neměl dosud ani tušení. Asi nový stát, který právě získal nezávislost. Kolik jich ještě bude? A odevšad sem pošlou velvyslance. A my tam. Snad už ten rej jednou skončí, i když sinekury budou třeba stále. Možná jednou i pro něho. Sarkasticky se usmál. Z prezidentského postu se padá navěky. Vrátil se dva kroky a vzal se stolu text projevu, který měl přečíst. A se kterým se měl vlastně seznámit ve své půlhodině. Nač? Stejně ho nikdo nebude poslouchat. A ti černí mají tlumočníka, který má přeložený text už dávno. Kdyby říkal cokoli, je to jedno. Alespoň si myslí.

Po dvaceti minutách se vrátil. První věc měl za sebou. Setrvali v krátkém srdečném rozhovoru. Bude o tom noticka v denním tisku. Krátký šot v televizi. Zmínka v rozhlase.

Sedl si znovu do křesla a uvědomil si, že dost těžce. Co teď? Pro změnu někdo z Asie. Po černých šikmé oči. Natáhl se pro text projevu. Bože, ta jména. Na zlomení jazyka. Tajemník se neodvolatelně objevil ve dveřích. Už se ani nenamáhal pokynout hlavou. Vešel do přijímacího sálu. Opět vrčení kamer. Blesky. Úsměvy. Sedli na pohovku a do křesel a setrvali

v krátkém srdečném rozhovoru. Obě země budou pokračovat v tradičních dobrých stycích. Velvyslanec měl krásnou manželku. Prý je princeznou.

Vrátil se zpět. Oči opět na denním plánu. Teď naštěstí zůstane sedět na místě. Interview pro jakési noviny. Otázky zaslali předem, odpovědi vypracovala kancelář. Jiné další otázky se nepředpokládají. Proč sem tedy vlastně lezou? Aha, fotografování, televize, rozhlas. Bude muset odpovědi přečíst. Zvedl plán blíže k očím. Pod ním byl ještě jeden papír. Týdenní plán. Podíval se na něj jen zběžně. Pak se k němu znovu očima vrátil. Něco se mu zdálo divné. Nemohl na to hned přijít. Jsem blázen, říkal si v duchu. Zakroutil hlavou. Pečlivě pátral v kolonkách den po dni. Ale ano, rozesmál se. Už na tu zvláštnost přišel. Proč se mu plán zdál neúplný. Po dlouhé době neměl nic naplánováno na sobotu a neděli. Prezident má víkend, jak tady prý říkali. Tak na něho nezapomínají. Ještěže tak. Má dobré plánovače. Nezapomínají ani na jeho volný čas. Je to tak, čím je člověk výš, tím má menší možnost dělat si se svým časem, co chce. Jistě by mohl, ale proč?

Mám asi špatnou náladu, konstatoval sám pro sebe, ale tajemník už vedl jakéhosi novináře a za ním se vevalila smečka fotografů, kameramanů, zvukařů a kdoví koho.

Přežil i tuhle nepříjemnost, a všichni, jak přišli, mizeli ve dveřích. Znovu viděl prázdné kolonky u soboty a neděle. Kývl na tajemníka, aby šel k němu. Ozvalo se jen tiché Prosím!, ale i v tom tichu byla sykavka nepříjemná. Ukázal na prázdné kolonky a podíval se na tajemníka.

Myslím, že všechno už bude v pořádku, pohotově odpověděl tajemník.

Myslíte si, nebo víte? zeptal se ironicky prezident.

Kdyby záleželo na mně, rozpráhl tajemník nepatrně ruce.

A na kom záleží?

Sděluji vám přece, Excellence, jen stav věcí, zůstal tajemník zdrženlivý.

Všichni jen sdělujete stav věcí, reagoval prezident podrážděně.

Tajemník neodpovídal.

Já už nic nechápu! zvýšil hlas prezident, protože poslední návštěvník za sebou zavřel dveře.

V této zemi neodpovědnost došla tak daleko, že se neplní termíny už ani pro prezidenta!

Nebyly stavební kapacity, ani vybavení, které jste si přál, promluvil opět neutrálním hlasem tajemník.

Všechno přece bylo v plánu, schváleno, všichni s tím souhlasili. Znovu jsem se přece všech ptal, zda je termín reálný, trval na svém prezident, nač se vymlouvají?

Subdodávky, nedostatek lidí, nepříznivé počasí...

Prezident se prudce zvedl, ale znovu dopadl těžce do křesla: Tohle slyším pomalu třicet let, řekl prezident spíš jen pro sebe.

Tajemník za této situace nepovažoval za nutné odpovědět. Ale jistě by mohl. Ano, tenhle stav trvá pomalu už třicet let. Jen snad s jedinou výjimkou, že se teď začíná dotýkat i těch nahoře.

Říkáte, že tedy všechno bude v pořádku, probral se prezident ze zamyšlení.

Myslím, že všechno už bude v pořádku, opakoval tajemník přesně tu větu, kterou řekl na začátku.

Prezident stiskl nervózně zuby, ale ovládl se a neřekl nic. Jen vyčerpaným pohybem naznačil tajemníkovi, aby odešel.

Excелence, neodcházel tajemník, kdybyste si laskavě přečetl koncept vašeho projevu ke stavu a perspektivám země, bude k tomu jednání rady.

Prezident jen kývl hlavou a tajemník konečně odešel.

Natáhl ruku a vzal si návrh projevu. Přečetl několik vět, ale přestal vnímat smysl. Začal číst znovu, ale jako by šlo o slova a věty, které nedávají smysl. Konečně začal rozumět. Ale

nemělo to smysl. Nic nového. Co vlastně by mohl říci nového? Nebo nějak jinak? Jakmile se pokusí říci něco jen o nepatrné poznání jinak, hned tu bude mnoho nejrůznějších výkladů. A tady musí být především klid. Klid znamená, že všechno je v nejlepším pořádku, vše se rok od roku lepší, i když ovšem jako všude se vyskytnou drobné nedostatky. Tečka. O nic více, o nic méně.

Jen drobné potíže. Dříve říkali potíže růstu. Teď spíše potíže zaviněné vnějšími vlivy. Malé nedostatky, ale začíná jimi trpět nyní i on. Proč by se však měl rozčilovat. No dobře, jeho sídlo nebylo obnoveno v termínu, kdy si přál. Stejně neměl čas tam zajet. A proč si vůbec s tím sídlem začal? Nejvíc si to přála žena. Ale ta už je teď v Pánu. Chtěl to vlastně i on. Jako by ho začal strašit ten první vládce. Nikdo také neměl odvahu obnovit jeho sídlo jen pro sebe. Jezdily tam delegace, ubytovávaly tam hlavy státu ze zemí méně přátelských, vlastně spíš nepřátelských. I když v tom každý mohl rozpoznat notnou dávku provokace. Proč zrovna tam? Jako kdyby v zemi nebylo jiných zámků, sídel a hotelů. Jen aby připomínali toho prvního, kterého se snažili jednou zapomenout, podruhé zpochybnit. Ale on jako by se nechtěl vytrátit z povědomí. Ve světě prý znají ze země jen jeho, jméno běžce a tenisty, značku piva a lázeňské město. Náramný výsledek. A nikdo z vládců si z jeho sídla neodvážil vytvořit i své. Teprve on začal mít tu odvahu. Pokusil se. A oni mu ani nedokážou sídlo opravit v termínu! Není za tím ještě něco jiného? Dobře, býval by tam asi nemohl v tu dobu pobývat. Což ovšem neznamená, že opravy neměly být hotovy. Dělají si z něho legraci. Cítil, jak v něm narůstá hněv, který mu však zároveň z neznámých skrytých rezerv dodával sílu. Ne, takhle to nepůjde, takhle si určitě vládnout nepředstavuji. To by potom...

Do místnosti opět tiše vstoupil tajemník a uklonil se. Prezident se na něho nechápavě podíval jako by mu ušel důvod jeho vstupu. Podíval se však na projev ležící před ním a vzpomněl si: Dobře, už jdu.

Jednání k jeho projevu o stavu a perspektivách země. Porada prvních dvanácti, on první mezi dvanácti, po levé straně tajemník pro zahraniční otázky, po pravé pro vnitřní: Koncept projevu jste dostali, řekl tiše a unaveně, můžeme tedy začít...

Rozpovídali se, prezidentovi se brzy všechno začalo slévat: mírně rozšířit, klást o něco větší důraz, formulovat opatrněji, vynechat slovo, zdůraznit, potlačit... začal znovu poslouchat pozorněji, ale někdo chtěl pro změnu jen potlačit určitý tón. Ne, nenechá je takto diskutovat. Má někdo něco skutečně podstatného? Nemá... Formulujte tedy detailní připomínky písemně! To je vždycky nejlepší, polovina se jich na psaní vykašle, druhá polovina napíše jen polovinu, co říkali, nebo odevzdají podklady, které jim připravili podřízení. Známe své pappenheimské, řekl si v duchu své oblíbené úsloví.

Stalo se přesně, co si myslel. Přišlo pár připomínek, polovinu z nich zapracovali. Asi tu u nás platí jakýsi zákon poloviny. Při čtení konečné verze projevu ho však ironický tón přešel. Uvědomil si, že bude na posluchače působit unaveným dojmem. Také dost špatně na text viděl. Potřebuje si objednat silnější brýle. Televizní režisér neříkal nic. Nejspíš je mu to jedno. Nebo mu jeho indispozice dělá dobře. Do lidí člověk nevidí. Ruka s projevem se mu roztřásla. Pomalu si vzal text do druhé ruky, ale i ta se mu brzy rozklepala. Ten třes ho začal znervózňovat a ztrácel souvislost, co říká. Vzal právě čtenou stránku do obou rukou, ale roztřásl se mu obě. Nejspíš zvolil nevhodnou polohu. Posouval předloktími po hraně stolu, ale chvění nepřestalo. Nakonec zvedl obě ruce nad stůl a kupodivu ruce se přestaly chvět. Pomalu se uklidnil. Byl schopen se i na okamžiky od psaného textu odtrhnout. Pokusil se o extempore mimo text, ale nedopadlo dobře. Zdaleka ne tak jako jindy. Raději pokusů nechal a držel se napsaného. Hodiny za ním odtikávaly poctivě každou vteřinu. Až dosud je nevnímal, teď jako by mu bušily do týlu. Ten vjem ho opět znervóznil. Jeho čas pomalu odplývá. Zatím jenom čas jeho projevu. Měl by jej skončit co nejrychleji. Ale s těmi minutami odchází i jeho čas vůbec. Začal věřit, že každý máme svůj čas odměřen. I on.